

МЕТОД ПРОЄКТІВ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

*Антонова О. Є., доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри професійно-педагогічної, спеціальної освіти, андрагогіки та управління,
Житомирський державний університет імені Івана Франка (Україна)*

Одним із можливих засобів посилення професійної орієнтації навчання майбутніх учителів у вищій школі вважаємо практико-орієнтований підхід, здатний забезпечити максимальне наближення до майбутньої професійної діяльності вже під час навчання.

Проблемою практико-орієнтованої підготовки фахівця та її складових займалися такі вчені як І. Дичківська, І. Зимня, І. Зязюн, С. Литвиненко, Н. Ничкало, І. Підласий, А. Хуторський та інші. Цей підхід описаний у наукових працях Н. Басалаєвої, О. Бірченко, А. Вербицького, Н. Житнік, О. Котикової, Г. Ковальчук, М. Коллегаєва, С. Коп'євої, Н. Матюшенко, І. Пальчикової, Т. Пушкарьової та інших). Всі ці дослідники вважають, що система практико-орієнтованої підготовки майбутніх учителів буде успішною, якщо буде забезпечена відповідною продуктивною технологією [6]. Однак, незважаючи на значний практичний потенціал науково-теоретичних досліджень, присвячених методичним засадам професійної підготовки майбутніх учителів, вона залишається традиційною стосовно форм та методів навчання, технологій та підходів [3, с. 1].

Сутність практико-орієнтованого підходу полягає у здійсненні навчального процесу в контексті майбутньої професійної діяльності за допомогою відтворення у формах і методах навчальної діяльності студентів реальних психолого-педагогічних ситуацій, вирішення конкретних професійних завдань. Практико-орієнтований підхід дозволяє моделювати предметний зміст професійної діяльності, забезпечує умови трансформації навчальної діяльності студента у професійну діяльність фахівця. Відтворення реальних професійних ситуацій в академічній та практичній фазі підготовки вчителів є основною характеристикою практико-орієнтованого підходу. При цьому здійснюється перерозподіл співвідношення теоретичної, практичної та методичної інформації у сферу формування професійної компетентності майбутніх учителів [2].

Основними характеристиками практико-орієнтованого підходу у професійній підготовці вчителів є те, що суб'єкт навчання із самого початку ставиться в діяльну позицію, яка забезпечується впровадженням професійно-орієнтованих форм організації навчального процесу та передбачає не лише практичну орієнтацію окремих навчальних дисциплін, а й зміст усієї підготовки вчителя у ЗВО.

В останні роки до професійної підготовки майбутніх учителів залучається значна кількість перспективних інтерактивних форм та методів навчання, зокрема метод проєктів.

Охарактеризуємо можливості його застосування у професійній підготовці майбутнього вчителя.

Вважаємо, що навчання за допомогою методу проєктів дозволить учителеві реалізувати свої змінені функції. Він організовує для учнів вільну діяльність, пов'язану з реальним навколишнім світом, виступає у різних ролях, як: ініціатор пропонованої тематики проєктів і учасник вибору кращих тем, запропонованих учнями; як консультант – ініціює питання, роздуми, самостійну оцінку діяльності, моделює різні ситуації, організовує доступ до інформаційних ресурсів; як ентузіаст – надихає і мотивує учнів на досягнення мети; як фасилітатор – не тільки передає учням знання і уміння, які можна практично реалізувати в проєктній діяльності, але і, оцінюючи, вказує на недоліки або помилки дій учня; як спостерігач – відслідковує психологічно-педагогічний ефект проєктної діяльності, тобто формування особистих якостей, рефлексії, самооцінки, уміння робити усвідомлений вибір, осмислювати його наслідки; як спеціаліст – володіє знаннями й уміннями в декількох областях; як керівник (зокрема в питаннях планування часу); як координатор групового процесу та експерт, аналізуючи результати виконаного проєкту [12, с. 8].

Аналіз наукової літератури дозволяє констатувати, що більшість учених розуміє проєкт як 1) структурну одиницю організації навчальної діяльності, яка поєднує форму та зміст навчання; 2) навчальне завдання, для вирішення якого учні (студенти) залучаються до проєктної діяльності. Метод проєктів тлумачиться як спосіб досягнення дидактичної мети шляхом детальної розробки проблеми, яка повинна завершитись практичним результатом, певним чином оформленим. Це така організація навчання, за якою учні набувають знань і навичок у процесі планування й виконання практичних завдань – проєктів. Підґрунтям методу проєктів є проєктний підхід – система вимог до організації та змісту навчальної діяльності, для яких характерна відносна свобода учнів у виборі змісту, кінцевих результатів навчання, форм роботи та організації навчальної діяльності. Проєктне навчання розглядається як організаційна форма навчання, в основі якої лежить проєктний підхід, і яка полягає в організації освітнього процесу, за якого учень самостійно розв'язує навчально-пізнавальні завдання. При цьому навчальний проєкт розуміється як форма організації занять, що передбачає комплексний характер діяльності всіх його учасників, спрямованих на отримання освітньої продукції за певний проміжок часу, від одного уроку до декількох місяців [12, с. 6-7].

Відповідно проєктна технологія являє собою систему цілей, змісту та методів організації навчання в проєктній діяльності, яка полягає у вмотивованому досягненні свідомо поставленої мети, має певну структуру, комплексний характер та забезпечує активний процес

взаємодії учня з навчальним матеріалом. Метод проектів є обов'язковим структурним компонентом проектної технології [4, с. 8].

Застосування методу проектів ґрунтується на врахуванні таких підходів до навчання як особистісно орієнтованого, інтерактивного, евристичного, проблемного, розвивального, а також сучасних технологій, зокрема ігрових, колективної взаємодії, розвитку критичного мислення тощо (класифікація за В.М. Андрєєвою, В.В. Григоращ) [8, с. 238]. Перспективність застосування методу проектів у підготовці майбутніх учителів базується на таких його характеристиках: проблемний характер проектних завдань, практична спрямованість та продуктивність навчання, діяльнісно-комунікативна організація навчання; варіативність методів, форм і засобів навчання; можливість проектування студентами та викладачами індивідуальних досягнень студентів; дослідницький характер навчальної діяльності тощо.

В цілому застосування методу проектів сприяє оптимізації процесу професійної підготовки майбутніх учителів, а саме реалізації діяльнісного, проблемного та технологічного підходів до розробки змісту навчання. Кожне практичне заняття з педагогіки супроводжується міні-проектним завданням, яке залежно від складності та етапу розвитку проектних знань, умінь і навичок виконується під час заняття під керівництвом викладача, самостійно під час виконання домашнього завдання або включає обидва етапи. Отож студенти залучаються до проектної діяльності, спрямованої на виконання усіх видів проектних завдань: дослідницького, ігрового, практико-орієнтованого та творчого.

Загалом же залучення студентів до проектної діяльності сприяє оптимізації процесу навчання, а також готує майбутніх учителів до застосування методу проектів у власній професійній діяльності. Використання інтерактивних форм навчання покращує взаємини у студентській групі, розвиває активність, партнерство і співпрацю, а авторитет викладача як керівника, комунікатора й активного учасника колективного пізнавального процесу зростає. Отже, метод проектів має високий навчальний і розвивальний потенціал, а його застосування дозволяє створити умови для реалізації творчого потенціалу студентів і викладача, поєднати теоретичні знання з їх практичним застосуванням.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Антонова О.Є. Практико-орієнтований підхід у формуванні професійної майстерності майбутнього вчителя // Теорія і практика професійної майстерності в умовах цілежиттєвого навчання: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во Рута, 2016. с. 262-285.

2. Бобраков Сергій Реформування змісту професійної підготовки вчителів у внз німеччини: практико-орієнтований підхід // Порівняльна професійна педагогіка. – № 2. – 2012. – С. 161-168.
3. Долгоруков А. Метод case-study как современная технология профессионально-ориентированного обучения : [Электронный ресурс] : Режим доступа : http://www.vshu.ru/lections.php?tab_id=3&a=info&id=2600
4. Жиляєва Юлія Миколаївна Застосування методу проєктів у професійно-педагогічній підготовці майбутніх учителів іноземних мов : автореферат дис. ... кандидата педагогічних наук : 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти. – Житомир, 2012. – 22 с.
5. Зязюн І. А. Інтелектуально творчий розвиток особистості в умовах неперервної освіти // Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи : монографія / за ред. І. А. Зязюна. – К. : Віпол, 2000. – 636 с.
6. Коряковцева Н. Ф. Теория обучения иностранным языкам. Продуктивные образовательные технологии : учебное пособие для вузов / Н. Ф. Коряковцева. – М.: Академия, 2010. – 190 с.
7. Матюшенко Н. В. Практико-ориєнтована підготовка майбутніх учителів гуманітарного профіля засобами продуктивних технологій // "Наука і освіта" : Психологія. – №5. – 2014. – С. 242-248.
8. Настільна книга педагога. Посібник для тих, хто хоче бути вчителем-майстром / упорядники: Андрєєва В.М., Григораш В.В. – Х.: Вид. група „Основа”, 2006. – 352 с.
9. Пальшкова І.О. Практико-орієнтований підхід у формуванні професійно-педагогічної культури майбутніх вчителів початкових класів: теоретико-методологічний аспект: Монографія. / І.О. Пальшкова – Одеса, 2008. – 339с.
10. Полат Е.С. Метод проєктів / Е.С. Полат // Метод проєктів : науч.-метод. сборник / под общ. ред. М.А. Гусаковского. – Мн. : РИВШ БГУ, 2003. – Выпуск 2. – С. 39 – 48. – (Серия: Современные технологии университетского образования).
11. Проект: Нова школа. Простір освітніх можливостей : [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/08/21/2016-08-17-3-.pdf>
12. Самойленко Наталія Борисівна Підготовка вчителів гуманітарних дисциплін до застосування методу проєктів у професійній діяльності : автореферат дис. ... кандидата педагогічних наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Київ, 2008. – 20 с.

The logo for MANS (Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży) features the word "MANS" in a large, blue, stylized serif font. A thin orange arc is positioned above the letter "A".

MIĘDZYNARODOWA AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH
W ŁOMŻY

**TEORIA I METODYKA DOSKONALENIA ZAWODOWEGO
KADRY AKADEMICKIEJ JAKO ELEMENTU KSZTAŁCENIA
USTAWICZNEGO W SYSTEMIE SZKOLNICTWA WYŻSZEGO,
NAUKI I PRAKTYKI PEDAGOGICZNEJ**

TOM 1

**ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК ЕЛЕМЕНТ
БЕЗПЕРЕРВНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ, НАУКИ І ПРАКТИКИ**

TOM 1

Redakcja naukowa:

Zoia Sharlovych

Łomża 2023

MIĘDZYNARODOWA AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH W ŁOMŻY
RECZPOSPOLITA POLSKA, UE

Redakcja naukowa:

Dr Zoia Sharlovych

Recenzenci:

prof, dr hab. Olena Antonova, Uniwersytet Państwowy im. Iwana Franki w Żytomierzu, Ukraina

dr Iwona Borawska, Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży, Rzeczpospolita Polska, UE

Teoria i metodyka doskonalenia zawodowego kadry akademickiej jako elementu kształcenia ustawicznego w systemie szkolnictwa wyższego, nauki i praktyki pedagogicznej. Tom 1.: Zbiór prac naukowych / Redakcja naukowa Zoia Sharlovych. – Łomża, Wydawnictwo: MANS w Łomży, 2023. 227 s.

Теорія і методика професійного розвитку педагогічних працівників як елемент безперервного навчання в системі вищої педагогічної освіти, науки і практики. Том 1.: Збірник наукових праць / Науковий редактор Зоя Шарлович. – Ломжа, Видавництво: MANS w Łomży, 2023. 227 с.

ISBN 978-83-967643-2-4

W zbiorze znajdują się materiały odzwierciedlające kierunki i wyniki badań naukowych poświęconych aktualnym zagadnieniom: teoriom i metodom nauczania w zawodowego i wyższego szkolnictwa pedagogicznego w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii edukacyjnych, kształtowaniu osobowości i kompetencji nowoczesny specjalista w systemie kształcenia ustawicznego.

Zbiór powstaje z gotowych materiałów dostarczonych przez autorów. Wydawca nie ponosi odpowiedzialności za materiały przekazane do publikacji.

Збірник містить матеріали, які відображають напрями та результати наукових досліджень, присвячених актуальним питанням: теорії і методики викладання в закладах фахової передвищої та вищої освіти з використання сучасних освітніх технологій, становлення особистості та формування компетентності сучасного фахівця в системі безперервного навчання.

Збірник сформований з готових матеріалів, наданих авторами. Видавець не несе відповідальності за надані до публікації матеріали.

Wydawnictwo Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży, 2023 r.

© Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych W Łomży, 2023

Треść / Зміст

Treść / Зміст	3
Wstęp / Вступ	7
Антонова О. Є. МЕТОД ПРОЄКТІВ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ.....	9
Антонов О. В. CASE-STUDY У СИСТЕМІ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА МЕДИЦИНИ	13
Астахова Л. РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ	17
Бабенко Т. П. ПЕРСПЕКТИВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ТВОРЧОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ВИКЛАДАЧА В УМОВАХ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ	21
Башманівська І. В. ВІДТВОРЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ ЯК ОСОБЛИВОГО ВИДУ ПЕРЕКЛАДУ	24
Башманівська Л. А. ФОРМУВАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЕПІСТОЛЯРНОЇ СПАДЩИНИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ	27
Башманівський В. І., АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО МЕДІАПРОСТОРУ» ЯК ВАГОМА КОМПОНЕНТА В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРА ЖУРНАЛІСТИКИ	30
Башманівський О. Л. ОСВІТНІЙ КОНТЕНТ ТЕЛЕБАЧЕННЯ ЖИТОМИРЩИНИ ...	33
Basmanivskiy O. PRACTICAL ASPECTS AND METHODS OF TEACHING ENGLISH TO THE STUDENTS OF PHILOLOGY AND JOURNALISM	37
Бережок В. Ю. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ОПТИМАЛЬНОГО ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТА ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ	40
Білик Л. В. СУЧАСНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОСВІТИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ З ПИТАНЬ МЕДИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ	43
Borawska Iwona ROZWIJANIE ZAINTERESOWAŃ CZYTELNICZYCH DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM	46
Великжаніна Д.В., ВИКОРИСТАННЯ ДОШКИ PADLET У СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	51
Вертегел В. Л. МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ: АКТУАЛЬНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ	53
Вітвицька С. С., ТВОРЧА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ У СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ	57